

Az értelmezés hatalma IV. Kontextus és kontextualizáció

Tisztelt Kolléga!

Az MTA BTK Irodalomtudományi Intézete 2018. március 28-án rendezi meg soron következő, immár negyedik konferenciáját *Az értelmezés hatalma* címmel. Konferenciasorozatunk korábbi alkalmai a szerzőség, a textualitás és a medialitás kérdéseire koncentráltak, ez alkalommal a kontextusok és a kontextualizáció problémáit szeretnénk körbejárni.

Már a klasszikus antik retorikai irodalom figyelmeztetett arra, hogy az emberi beszédnek és viselkedésnek alkalmazkodnia kell az idő, a hely és a nyilvánosság viszonyaihoz. Az ókeresztény és a középkori retorikák és bibliamagyarázatok vizsgálat tárgyává tették a textusok kapcsolódásait, azt a szövetet, amelybe megírásukkor beleszövődtek (*contexerunt*). A szövegek és szövegcsoportok ezen viszonyrendszere a modern irodalomtudomány vizsgálatának tárgya is, beleértve az eszmetörténeti, műfaji, poétikai, retorikai, társadalomtörténeti, mediális, kulturális és antropológiai kontextusokat. Mivel az irodalomtörténész által használt (rekonstruált vagy konstruált) kontextusok értelmet és ezáltal értelmezést is adnak egy szövegnek, ezért az irodalomtudomány eminens tárgya a textusok és kontextusaik viszonyának magyarázata. A kontextusok ugyanakkor nem maguktól értetődőek, hanem a kontextualizációt végző irodalomtörténész értelmezésének és választásának eredményeként jönnek létre. Ezért a kontextusok elméleti előfeltevések függvényei, amiből adódóan módszertani önreflexió tárgyát kell hogy képezzék.

Konferenciánk módszertani kérdésekre összpontosító műhelykonferencia, előadóinktól ezért nem feltétlenül filológiai újdonságot várunk, hanem önreflexív esettanulmányok bemutatását. Olyan, az előadók által egyébként jól ismert témák prezentálását reméljük, amelyek szemléltetik és megbeszélésre kínálják fel azokat a problémákat, amelyek egy megírt tanulmány vagy monográfia felszínén nem feltétlenül vagy csak részben jelennek meg.

Arra kérjük, hogy mutassa be egy adott irodalomtörténeti jelenség értelmezésének és irodalomtörténeti feldolgozásának kontextusait, beleértve

- 1) a szöveg, szövegek, szövegcsoportok megalkotásának időpontjában ható elsődleges kontextusokat;
- 2) a művek értelmezésének specifikusan szakmai kereteit, interpretációs sémáit, az utólagos, szűk vagy tág értelmezői megfontolásokat, amelyeket együttesen kontextualizációnak nevezünk;
- 3) az irodalomtörténeti elbeszélésnek a kontextualizáció gyakorlatából adódó módszertani problémáit (pl. dekontextualizáció, anakronizmus, túlértelmezés, a szerzői koherencia mítosza).

Műhelykonferenciánk célja, hogy megvizsgáljuk azt a folyamatot, amelynek során a forrásszövegekből művek, a művekből pedig irodalomtörténeti tények válnak. Más szóval: az irodalomtörténeti elbeszélések elemeinek kettős szituáltságára, az elsődleges, korabeli kontextus és az értelmezőt körülvevő mai (teoretikus és történeti megfontolásokból egyaránt épülő) kontextus viszonyára vagyunk kíváncsiak. A vizsgálat tárgya egyaránt lehet egy egyedi mű (vagy életmű) nagy narratívában való értelmezése, vagy egy szélesebb perspektívájú irodalomtörténeti jelenség egyedi művekre lebontható relevanciájának elbeszélése.

Kérjük, hogy 20 perces előadás keretében ossza meg velünk az irodalomtörténet egy-egy részterületén szerzett tapasztalatait arra vonatkozóan, hogyan vezeti vagy vezeti félre az értelmezőt egy szöveg, szövegcsoport vagy irodalomtörténeti jelenség valós vagy vélt, rekonstruált vagy konstruált kontextusa, és mindez milyen hatással van vagy lehet az irodalomtörténet lehetséges elbeszélésére/elbeszéléseire.

Konferenciánk meghívásos jellegű, vagyis felkérésünk személyesen Önnek szól. Reméljük, hogy eleget tud tenni meghívásunknak. Arra kérjük, 2018. január 15-ig az előadást összefoglaló rezümé megküldésével jelezzen vissza felkérésünkre.

Budapesten, 2017. december 5-én

a Szervezők